

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Vass Gábor ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek a dr. Gáspár Zoltán ügyvéd által képviselt alperes ellen kölcsön megfizetése iránt a Váci Városi Bíróságnál 2.P.20 501/2009. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Pest Megyei Bíróság 4.Pf.28 888/2009/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 240 000 (kettőszáznegyvenezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

Az I.r. felperes férje és a II.r. felperes apja, **G. T.** 2005. április 14-én végintézkedés hátrahagyása nélkül balesetben elhunyt, örökösei a felperesek. **G. T.** vállalkozóként került kapcsolatba az alperessel, aki fuvarozó vállalkozásokat működtet. Közöttük baráti kapcsolat alakult ki, időnként jelentősebb összegű kölcsönrel is kisegítették egymást.

2004. augusztus 24-én egy „kölcsönadás-vétel” elnevezésű okirat készült, amelyet teljes egészében az alperes írt és aláírt. Az okiratot tanúként a felesége is aláírta. Az okirat tartalma szerint 2004. augusztus 24-én az alperes kölcsönvett **G. T.**-től 4 000 000 forintot, amelynek visszafizetési határideje 2004. október 25.

Az alperes a kölcsönt felhívás ellenére sem fizette vissza.

A felperesek módosított keresetükben kérték, hogy a bíróság az alperest a 4 000 000 forint összegű kölcsöntartozás megfizetésére

kötelezze oly módon, hogy az I.r. felperesnek 2 000 000 forintot, míg a II.r. felperesnek ugyancsak 2 000 000 forintot fizessen meg annak 2004. november 1. napjától járó törvényes késedelmi kamatával együtt. Az I.r. felperes a keresete jogalapját arra alapította, hogy a jelzett összeg házastársi vagyontörség jogcímén illeti őt meg, a II.r. felperes pedig **G. T.** örököséként tartott igényt erre az összegre. Előadták, hogy a jogelődjük a Ptk. 523. § (1) bekezdésében foglaltak szerint 4 000 000 forint kölcsönt nyújtott az alperesnek, aki azt felhívás ellenére határidőre nem fizette vissza. Utaltak arra, hogy bár a kölcsönadó az okiratot nem írta alá, a kölcsönkövetelésre vonatkozó okirat az iratai közül került elő, tehát nyilvánvaló, hogy a kölcsönügylet létrejött.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy álláspontja szerint a perbeli okirat sem kölcsönszerződésnek, sem tartozáselismerésnek nem minősülhet. Hivatkozott arra, hogy 2004. augusztusában valóban szó volt arról, hogy 4 000 000 forint kölcsönt kér a felperesi jogelődtől, az okiratot 2004. augusztus 24-én erre tekintettel írta és aláírta. A felesége, aki **G. T.**-nál takarított, magával vitte a néhai lakásába az okiratot azzal, hogy ott majd a pénzt átveszi. **G. T.** azonban nem tudta összeszedni a 4 000 000 forintot erre a délutánra, az alperes felesége pedig tévedésből ott felejtette az okiratot **G. T.**-nál. Ezért volt az lehetséges, hogy az okirat a felperesek jogelődjének iratai közül került elő. A későbbiekben felvett a felperesi jogelődtől 2 000 000 forint kölcsönt, de azt még életében visszafizette neki.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I.r. felperesnek tizenöt napon belül 2 000 000 forint tőkét és ennek 2004. november 1. napjától 2004. december 31. napjáig a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott mértékű kamatát, 2005. január 1. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű éves kamatát. Az elsőfokú bíróság az alperest a II.r. felperes vonatkozásában is ugyanígy marasztalta. Kötelezte emellett az alperest a felperesek felmerült perköltségének, illetve a le nem rótt illetéknek a megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes a Pp. 196. § (1) bekezdésében foglaltak szerint teljes bizonyítóerejű magánokiratot készített, amely az ellenkező bizonyításáig igazolja, hogy a kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetőleg elfogadta, vagy magára nézve kötelezőnek ismerte el. Az a tény, hogy ez az okirat az alperes birtokából kikerült, s a felperesek jogelődjének hagyatékában volt fellelhető, a kölcsönügylet tényleges létrejöttét bizonyítja. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint életszerűtlen az az alperesi védekezés, hogy az okiratot az alperes felesége véletlenül felejtette ott **G. T.**-nál és az sem

életszerű, hogy bár az alperes szerint a kölcsön átadása nem történt meg, ezt az okiratot ő vagy a házastársa a későbbiekben nem követelte vissza. Bár **B. Gy.-né**, az alperes felesége ugyancsak azt adta elő tanúvallomásában, hogy a kölcsönadás-vétel nem történt meg, nevezett az alperessel olyan erős érdekazonosságban áll, hogy érdektelen tanúvallomás tőle az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem volt elvárható. A lefolytatott bizonyítás adatai alapján egyébként a kölcsönügylet létrejöttét alátámasztotta **Sz. L.** és **H. G.** tanúvallomása is, akik a néhaitól tudtak arról, hogy az alperes több millió forinttal tartozik, amelyet még nem adott meg.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az alperes által készített teljes bizonyítóerejű magánokiratra tekintettel a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a kölcsön átadása nem történt meg, vagy az visszafizetésre került. Miután az alperes ezt a peradatokkal, illetve a tanúvallomásokkal szemben bizonyítani nem tudta, a bíróság kötelezte az alperest a kölcsönszerződés alapján a felperesek javára a kölcsön visszafizetésére. A II.r. felperest a Ptk. 607. § (1) bekezdése alapján illeti meg a kölcsön fele összege, míg az I.r. felperest házastársi vagyonközösség jogcímén figyelemmel arra, hogy az örökhagyó után maradt vagyon a Csjt. 27. § (1) bekezdése alapján fele részben az örökhagyó házastársát illette. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a kamatfizetésre vonatkozó rendelkezést a kereseti kérelemnek megfelelően hozta meg.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a másodfokú eljárás költségeinek megfizetésére az alperest kötelezte.

A másodfokú bíróság kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és helyes az arra alapított érdemi határozata is. Tény, hogy **G. T.** aláírásának hiányában az okirat nem minősül írásbeli kölcsönszerződésnek, azonban az okiratot a bíróság a bizonyítási eljárás egyéb adataival együtt értékelte és bírálta el. Ennek alapján okszerűen és logikai ellentmondástól mentesen következtetett a kölcsönügylet létrejöttére. A másodfokú bíróság ezért a Pp. 253. § (2) bekezdése, illetve a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján lényegében helyes indokai alapján hagyta helyben az elsőfokú bíróság ítéletét.

A jogerős ítélettel szemben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben mindkétfokú ítélet megváltoztatását és a felperesek keresetének elutasítását kérte. A felülvizsgálati kérelemben a jogszabálysértést a Pp. 164. § (1) bekezdésének és 206. § (1) bekezdésének megsértésében látta. Előadta, hogy véleménye szerint a bizonyítási teher nem az alperesre hárult. A hitelező nem írta alá a szerződést és nem tartotta szükségesnek más

okirati tanút alkalmazni, ez mindenképp arra utalt, hogy az ügylet valójában nem jött létre. A másodfokú bíróság is megállapította, hogy a kereset alapjául szolgáló okirat nem minősül kölcsönszerződésnek, ebből következően a felpereseknek kellett volna azt bizonyítaniuk, hogy ennek ellenére a kölcsönkövetelés fennáll. Az alperes mindvégig vitatta, hogy e kölcsönszerződés alapján tartozása állna fenn, ezt igazolta a felesége tanúvallomása is, amelyet a bíróság nem vett figyelembe. A tartozás állítólagos lejártát követően **G. T.** még hónapokig életben volt és nem lépett fel a kölcsön visszafizetése iránt. Ez is arra mutat, hogy valójában a kölcsön átadása nem történt meg, a kölcsönre utaló okiratot ottfelejtették **G. T.**-nál, az tehát véletlenül került csak hozzá. A bíróság nem adott lehetőséget arra, hogy az alperes igazolja: a felperesi jogelőddel még halála előtt valamennyi jogviszonyból eredő követelését rendezte, tartozása nem állt fenn. Az alperes sérelmezte, hogy a bíróság elutasította a bizonyítási indítványát **V. J.** kihallgatására vonatkozóan.

A bíróságok megsértették a mérlegelési kötelezettségüket is, mert a rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztották alá a felperesi keresetet.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

Az alperes eljárási szabálysértésként értékelte, hogy a bíróság az általa előterjesztett bizonyítási indítványnak nem tett eleget. A Pp. 3. § (4) bekezdése értelmében a bíróság a bizonyítási indítványhoz nincs kötve, mellőzi a bizonyítás elrendelését, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen. Az alperes az általa megjelölt tanúval előadása szerint azt kívánta igazolni, hogy a jogelődnek nem tartozott. Ezzel kapcsolatban a 8. sorszámú jegyzőkönyvben tett előadása szerint **V. J.** akkor volt jelen, amikor egy másik, 2 000 000 forint összegű kölcsön utolsó részletét teljesítette **G. T.** részére. Az erre vonatkozó okiratot az utolsó részlet kifizetésekor szétszakították és bedobták a kukába.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a bíróságok helyesen mérlegelték azt a kérdést, hogy **V. J.** tanúvallomásától a perbeli kölcsönrel kapcsolatban új információ nem lett volna várható, mert nevezett egy másik ügylet tanúja volt. Az alperes arra is hivatkozott, hogy a bíróságok nem vették figyelembe a felesége tanúvallomását, akinek állításai mindenben igazolták az előadását.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint az alperes feleségének tanúvallomásában foglaltak nincsenek teljes összhangban az alperes által személyesen előadottakkal. Az alperes a 8. sorszámú jegyzőkönyvben foglalt előadásában azt adta elő, hogy a felesége

véletlenül hagyta ott a perbeli okiratot a néhainál, aminek ő jelentőséget nem tulajdonított. Miután nem kapta meg a pénzt, nem kereste ezt a papírt és meg is feledkezett erről. Ezzel szemben a 13. sorszámú jegyzőkönyvben foglalt tanúvallomásában a felesége úgy nyilatkozott, hogy rögtön telefonált az alperesnek amikor a néhaitól nem kapta meg a kért kölcsönt és ekkor említette neki azt is, hogy a papírt véletlenül otthagyta. Emellett az alperes arra is hivatkozott, hogy külföldi utazása miatt kellett az ügyet a feleségével intéztetnie, ugyanakkor a felesége, mint a cégük ügyvezetője által becsatolt okiratból (16. sorsz.) megállapítható, hogy egyetlen fuvaruk volt ebben az időszakban, és a teherautó már 2004. augusztus 23-án O.-ban teljesített fuvarfeladatot. Az okiratot az alperes sajátkezűleg írta és aláírta 2004. augusztus 24-én, tehát ezen a napon történt külföldi utazása nem nyert igazolást.

Az alperes a személyes meghallgatása során ugyancsak maga adta azt elő, hogy más kölcsönügylet esetében annak visszafizetésekor a kölcsönről szóló papírt **G. T.**ral közösen összetépték és a kukába dobták. Az alperes tehát fontosnak találta, hogy a kölcsön visszafizetése után a kölcsönadónál olyan okirat ne maradjon, amely a tartozása fennállását igazolhatná. A jelen ügyben ezért teljesen életszerűtlen az, hogy az alperes nem kapja meg a kölcsönadótól a kért összeget, tudomást szerez a feleségétől arról, hogy a kölcsön átvételét igazoló okirat ottmaradt annál a személynél, aki a kölcsönt végülis nem nyújtotta a részére, ennek ellenére bár **G. T.** még hónapokig életben van, nem kéri vissza az okiratot tőle, illetve nem ragaszkodik ahhoz, hogy azt közösen megsemmisítsék.

A magánszemélyek között szóban is megköthető kölcsönszerződés létrejöttét igazoló okirattal szemben a bizonyítási teher a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint az alperesre hárult, aki ennek nem tett eleget a perben.

Az alperes az eljáró bíróságok mérlegelését támadja, ez azonban nem megalapozott. A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati ügyekben követett töretlen gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. Felülmérlegelésre csak igen kivételesen akkor kerülhet sor, ha a tényállás feltáratlan maradt, iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz. Az adott esetben ez nem állapítható meg.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül eljárva a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A felpereseknek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, ezért a Legfelsőbb Bíróság mellőzte az alperes felülvizsgálati költségben történő marasztalását.

Az alperesnek illetékeljegyzési joga folytán meg kell fizetnie az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése, illetve a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Budapest, 2010. október 12.

*. Kollár Márta sk. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk.
előadó bíró, dr. Puskás Péter sk. bíró.*

A kiadmány hiteléül:

bírósági írnok